

SZENTES és VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

Megjelen vasárnap és csütörtökön reggel.
Előfizetési ár:
negyedévre 1 forint 25 kr., félévre 2 forint 50 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
I. t. 306. sz., Sonnenfeld Sámuel úr házában,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt árjegyzék szerint számít fel.

A német nyelv.

— A miniszter a germanizálás ellen. —

Ujra kitört a harc a német nyelv tanítása körül. Az egyik félen Wlascics miniszter áll a magyar sajtóval és közvéleménnyel, a másikon Budapest székes főváros és — a Pester Lloyd.

A küzdelem heves és történetét ámulva fogják olvasni későbbi nemzedékek. Mert valóban, csudálatos jelenség, hogy a nemzeti érzés eddig páratlan fellobbanásának idejében még vita tárgyát képezi idegen nyelveknek az elemi iskolában való tanítása. Magyarosítás és magyarosodás minden téren, ez közéletünk jelszava, és a magyar közoktatás vezetője kénytelen a magyar székes főváros hatóságát arra figyelmeztetni, ne tanítsák a német nyelvet kötelező tárgyként az elemi iskolákban.

Szinte feleslegesnek tartjuk a kérdést a magyar nemzeti szempontból tárgyalni.

Hogy a magyar gyermek jól megtanuljon magyarul, olyan jól, a hogy csak lehetséges, ezt csak nem kell fejtegetnünk. Hogy az iskolából kikerülve, helyesen tudjon magyarul írni, olvasni: az sem szorul indokolásra.

Magyar nemzeti szempontból ezt

a követelést kell szabnunk a népiskola elé, és ha ennek eleget tesz, talán ne is törődjünk azzal, mi egyebet tanít. Mert feltéve, hogy az elemi iskola négy év alatt kellően kifejti a gyermek magyaros nyelvérzékét, megtaníthatja jó magyarságra beszédben és írásban, értelemszerűen, hogy az ország németesebb vidékein, még a fővárosban is megtanítsák egy kis németesre is. Ismételjük talán... mert még akkor is igazuk lehetne azoknak, akik föltétlenül kizárják az idegen nyelvet, a németet is, elemi oktatásunkból. Igazuk volna, ha éppen ezt a nyelvet tartanák veszedelmesnek fejlődő nemzeti kultúránkra. Igazunk volna talán, ha odáig mennénk, hogy minden más nyelvet inkább el-tűrnénk, csak a németet nem.

Ezt a kérdést ezúttal nem bolygatjuk.

De van a német nyelv-tanítás körül folyó vitában egy másik szempont is, amely, iskoláról meg oktatásról lévén szó, talán első sorban vendő tekintetbe, és ez a kérdés pedagógiai oldala.

A német nyelvnek az elemi iskolában való tanítása, bármint vélekedjünk is róla nemzeti szempontból, pedagógiai veszedelmet jelent. Ezt sem a

székes főváros hatósága, sem a Pester Lloyd, de a Schulverein sem tudja elvitatni. A magyarság ezen barátai azt az egyet meg fogják engedni, hogy a magyar gyermeket a magyar népiskolában mindenek előtt magyarul kell megtanítani.

A gyermek fejletlen nyelvérzékkel, hézagos nyelvtudással jön az elemi iskolába. Itt vetik meg alapját nyelvbeli magyarságának. Az egész alsófokú oktatásnak voltaképpen nincs is más célja, mint a gyermeket nyelvben magyarrá nevelni, anyanyelvének ismerésére, tudatos használatára oktatni. Mi módon végezhető ez? Az elemi tanítás egészben és részleteiben csak egy eszközzel bír: a gyermeknek jó magyarságot nyújtani beszédben és olvasmányban. Tanítója és iskolakönyve tisztá, kifogástalan magyarságát szívja magába, azt hallja füle, azt látja szeme. Sok hallás, sok olvasás, sok utánzás, ez fejleszti benne a magyaros nyelvérzékét, a magyaros beszéd és írás képességét. Ne halljon, ne olvasson ez idő alatt egyebet jó, tiszta magyarságnál.

Mindez a pedagógia sarkitélei közül való. Következik ezekből, hogy a gyermeket óva-óvjuk a rossz beszédű, a hibás nyelvhasználattól. De következik az is, hogy óvjuk minden idegenszerű, idegen mintájú magyar

TÁRSAS.

A kis hörcsög.

(Bohózat 3 felvonásban, írta: Gandillot Leon. Színrekerül először ma este.)

A helyzet-komikumot szellemes formában, szípközvetítő dionólban kihasználni: kétségtelenül francia vigjáték- és bohózatírók sajátossága és e részben a világ semmiféle népének írói a »glóár« nemzetével versenyre nem kelhetnek.

Laufs Gárdoly német bohózata, a »Bollandolater«, mely nálunk is zajos hatást keltett és amelyben a helyzetkomikum vízi kacagásból-kacagásba a nézőt, valamennyire megközelíti ugyan a francia mesterskola formáit és bohókás, szinte képtelen helyzeteiben szinte ellenállhatatlan a kacagató erő: de bizonyos mértékbe még is az úgynevezett német lökálposzta sablonjai után indul, bár ötleteiben sok az eredetiség.

A francia szellem terméke a nálunk ma este először színrekerülő »Kis hörcsög« című bohózat, még pedig a java fajtából.

A helyzetkomikum itt francia szellemel párosul és a kettő együtt elementáris

erővel kapja meg kacagó zsigereinket, hogy az egész előadás alatt ki ne jöjjünk a vidám hangulatból, mely felvonásról-felvonásra lekötve tartja egész valónkat.

Röviden, dióhéjba foglaljuk a darab meséjét.

Sapüsszó fiatal alpréfé egy vidéki városban s nyugtalan vére kalandokba kergeti.

Vizonya is van Simonett énekesnővel, aki a Variété tagja és akihez — a szoros tilalom ellenére, mely szerint az alpréfék az állomásukat el nem hagyhatják, — be-be rándulgat Párisba.

Elősegíti őt e kalandos útazásaiban komornyikja: Leopold, aki áruhát öltet gazdájával és kellően maszkirozza is a párisi kirándulásaihoz.

Egy ilyen alkalommal aztán a komornyik épp a gazdája frakját próbálgatja fel, melyet talán a szabó akkor hozott haza, mikor inspekciónra jön Sarnié tábornok, ki a préfét nem ismeri.

A komornyik maga játsza erre, szorultságában, az alpréfét és menne is a dolog valahogyan, ha a Párisba rándult alpréfé és Simonett színésznő (a kis hörcsög) útjai nem kereszteznék egymást és az utóbbi

nem ugyanakkor rándulna ki szintén Párisból a kedveséhez.

Növeli a bonyodalmat az, hogy a Párisból visszatérő alpréfét, mint valami rablógyilkost elfogják és a gyanút ellene megállapítani látszik állózkodása és maszkija.

A kómiikus helyzetek hosszú láncolata folyik e konfliktusokból és — mint már említettem — növeli a hatást a mindvégig szellemes, szípközvetítő dialóg, továbbá a magyar szövegbe a fordító által ugyecsen beleszótt alkalmi kuplék, miket Serly Lajos szerencsés kézzel zenésített meg.

A szereposztás, mellyel a darab nálunk ma este színre kerül, szintén kitűnő. Delli az alpréfé, Halasi a komornyik, H. Serly főzty Etelka, a Variété színésznője, Kovacsics mint szakácsné, Nyitrai mint tábornok és Timárné — Noémi színésznő, olyan erők, kik az összjáték sikerét magukban biztosítják és akiknek közreműködése mellett bizonyosak lehetünk a felől is, hogy a mai színházi este, mulattató voltában mi kívánni valót se fog fentagyni.

A »kis hörcsög«, diadalal fogja megállani a helyét nálunk is, mint ahogy kasszadarab lett Párisban, Bécsben és Budapestben.

kifejezéstől vagy szólástól. Es annál inkább óvjuk minden idegen nyelv behatásától.

Az idegen nyelv tanítása megölné betűje az anyanyelvi oktatásnak.

Gyermekeink csak akkor tudnak majd jól, tiszta magyarsággal beszélni, ha nyelvképességük fejlődését jó soká, körülbelül 12—13 éves korukig semmiféle idegen nyelv sem gátolja. Ha már elemi iskoláinkban nemetül is tanítunk, biztosra vehető, hogy a magyar nyelvtanítás vallja a kárát.

Tehát nemcsak arra hivatkoznak tanügyi kormányunk a székes főváros hatóságával és a Pester Loyddal szemben, hogy úgysem tanulnak meg a gyermekek németül, ne is tanítsák hát őket egyáltalán erre a nyelvre, hanem azt is hangoztassa, hogy nem tanulnak meg sem németül, sem magyarul. Bizonyíték erre az általános panasz, hogy ifjaink nem tudnak jól magyarul még a középiskola után sem.

Mert a középiskolát is ugyanaz a veszedelem fenyegeti, a melyet Wlassics miniszter végre-valahára az elemi iskolában megérett.

Gimnáziumainkban és reáliskoláinkban az idegen nyelvek, sőt az idegen beszéd tanítása lehetetlenné teszi az ifjak magyar nyelvérzékének fejlesztését és ébrentartását. Minden német óra, minden francia óra, ha lelkiismeretes tanár tartja, megannyi gáttat vet a tanulók magyar nyelvtudásának. Kényszerítik a szegényeket, hogy a tanév bizonyos idején át elnyomják a magyar tudásukat, magyaros nyelvérzéküket, és idegen formákba szorítsák gondolataikat. Ennek a hatása megérzik a fiúk magyar beszédén megírásán. A mult tanév folyamán egy szegedi tanár, Bartos Fülöp, több ízben tartott felolvasást az országos tanár egyesületben és a pedagógiai társaságban, melyben az idegen nyelvtudás ezen veszedelmes voltát fejtegette. Azt ajánlotta, hogy a középiskolai nyelvtanítás arra szorítkozzék, hogy a fiúk az idegen nyelvet megértsék, nem pedig beszéljék is, meg írják is.

Nem tudjuk, mikor jutnak érvényre ezen eszmék. De örülünk, hogy legalább a népiskolai tantervből Wlassics erélyes fellépése hihetőleg kiűzi a német szó ápolását, a régi német világnak ezt a hagyományát.

Pedagógus.

Egy érdemes bizottság. Van Szentes városnak egy képviselőtestületi bizottsága: a gazdasági szakosztály, melynek tagjai együtt és egyenként igen jóra való — gazdaságbereklhetnek ugyan, de szakosztálynak aztán egyetemükben olyanok, hogy a hírneves Schwartz Berchtold barát nélkül ők bizony soha fel nem találták volna a — puskaport.

Elő példa egyébként ez a bizottság arra, hogy az ezermester-harangozók faja még nem veszett ki egészen, mert hát a gazdasági szakosztály arkánuma Szentes városnak minden ügye-bajában és a vasúti dol-

gokhoz, vasúti egyesülési kérdéséhez, szóval az — üzletkötéshez is ért legalább annyit, mint... hajdú a harangöntéshez.

Fényesen le is vizsgázták aztán a nevezett érdemes bizottság, nem annyira a nagy tudásából, mint inkább a zelenyáki fejbőlöntő balintoskodásból, a f. hó 6-ki ülésén, mikor is azzal a kérdéssel foglalkozván: vajon megszavazza-e Szentes város képvisellete a közelebb tartandó közgyűlésén a szentesi vasútnak a tenyő-szentmártoni és a szentes-vásárhelyi vasúti érdekeltségek vonalaival való egyesülését, a kereskedelmi miniszteriumban folyt egyesülési tárgyalásokon a három érdekeltség által stipulált és kiküldötteik által megegyezően elfogadott feltételek mellett, — oda lyukadt ki a maga bölcsességében, hogy: az egyesülést nem fogja javasolni a miniszterium által körvonalazott feltételek alatt, hanem indítványozza, hogy a város jelentsse ki készségét újabb egyesülési tárgyalásokra, melyeken más módzatokkal állapíttassanak meg az egyesülés feltételei.

Két év kellett hozzá, hogy Szentes város gazdasági szakosztálya erre a bölcs elhatározásra jusson, mert 1893. szeptember 21-én indultak meg a kereskedelmi miniszteriummal a tárgyalások a 3 érdekeltség egyetemesére és 1894-ben szerencsésen oda érttek meg, hogy Szentes kiküldöttei: Burián Lajos és Sima Ferenc a nevezett miniszteriumtól arról biztosíthatták, miszerint, az ezen utóbbi értekezleten stipulált és a tenyői, valamint a szentes-vásárhelyi érdekeltség kiküldöttei által is kötelezően elfogadott feltételek mellett az egyesülés meg fog most már történni.

Nagyon lelkiismeretes és főleg — a jászolpárti részről annyiszor hangoztatott gyors közigazgatás szellemében jártak el ez ügyben Szentes kiküldöttei: Burián Lajos polgármester és Sima Ferenc pártvezér, a vásárhelyi makón-sz. miklósi vasút egyik engedményese.

Az utóbbinak nem az volt az első dolga, hogy a jóformán általa kiszámított arányosítási feltételek mellett a három érdekeltség egyesülését siettesse mint a szentesi vasúti ügyi bizottság elnöke, hanem első és legsürgősebb dolga volt: megszerezni a vasúti építési előmunkálati engedélyt a vásárhelyi makói vonalszakaszra és beúzni az érdekeltség vidékét: a községeket rábírandó, hogy a vasúti építés céljaira minél nagyobb összeget szavazzanak meg — neki.

Az előbbi: Szentes város polgármestere pedig engedte szépen működni a maga urát és parancsnokló pártvezérét, — egy egész esztendő adott neki erre a célra s aztán most, 11 hónap múlva, a kereskedelmi miniszter sürgetésére hívta végre össze az érdemes bizottságot, a gazdasági szakosztályt, Szentesnek egyetlen és páratlan finánckapacitásából álló közületét, hogy az egyesülés megtagadására vonatkozó famózus javaslatukat — a városi képviselőtestület elé terjesztendő — megfogalmazazzák.

Szegény falnak állított gazdasági szakosztály. Vajon tudja-e mit cselekedett, mikor ezt a javaslatfételt elhatározta?

Alapos okunk van ebben kételkedni és

hogy halvány fogalma se volt ez érdekes bizottságnak arról: mit teszen — ki fogjuk legközelebb mutatni.

Közigazgatás és sajtó.

Az állampolgárok jólétét, a társadalmi élet nyugalmát, boldogságát két tényező van hivatva leginkább előmozdítani, fenntartani. E két tényező egyike a közigazgatás, a másik a sajtó. Két nagy hatalom, melynek eszéje ha jól kezeltetik, jól vezetetik, a polgárok jólétét, vagyoni biztonságát, anyagi gyarapodását; a második a társadalmi békét, nyugalmat van hivatva megteremteni, fejleszteni és fenntartani.

A közigazgatás fő-törékvése a község lakosainak jólétét ápolni, vagyoni gyarapodását emelni, szellemi előmenetelét fejleszteni, személyi és vagyoni biztonságát megóvni.

A sajtó feladata a közigazgatást e fontos törékvéseben gyámolítani, támogatni, elősegíteni.

E két tényezőnek tehát karöltve kellene járni, egymást a közjólét emelésére irányuló törékvéseben támogatni s akkor az eredmény a helyes, igazságos, jó közigazgatás egyoldalról, más oldalról a társadalmi rend és béke kimaradhatlan.

A közigazgatás nem zárkozhat el a helyes, jó arányban vezetett sajtó elől; szükség van arra, hogy minden ügy nyilvánosan tárgyalassék, megvitatassék.

Ha a sajtó, átérve fontos és magasatos faladatát, minden ügyet, mely a községet vitálisan érdekli, a közügy, a közérdek szempontjából vesz komoly és tárgyilagos bírálat alá, megvitatja annak fény és árnyoldalait: kifejldi a jó, a helyes; de ha csak azt cselekszi a sajtó, hogy egyesek egyéni hiúságait legyezgeti, vagy egyéni törékvéseit szolgálja, akár parancsolja azt a közérdek, akár nem; ha a szerkesztők, nem törődve semmivel csak a saját énjök előtérbe tolását tartják egyedül feladatuknak, míg másokat lerángatnak akár szolgáltak rá akár nem; ha a szerkesztők csak a közönség pikáns cieledekre vagyó szájének kiélegítésére törnek, hogy jövőjük valami útmódon biztosítsassék: akkor és addig a sajtónak ily nemű és ily modorú kezelésétől ne várjon senki semmi jót, semmi üdvöset, hanem csak egyéni törékvést legyezgetését, egyéni célnak minden óra előtérbe helyezését.

Hosszabb idő óta a sajtó egy része nálunk bizony csak átka a közügyek intézésének. A mióta a szerkesztői tollat csak arra valónak tekintik egyesek, hogy mások igazolatlan meghurcolása, okatlan megtámadása útján magukat tolják előtérbe, a mióta a szerkesztői toll nem közérdekű fegyver, hanem kenyérkereseti eszközzé fajult egyeseknél, azóta a társadalom rendje, békéje, nyugalma fel van duval, ellenségekkel néznek egymásra azok, akiknek egy célért kellene küzdeniök, egy cél felé haladniük.

A vidéki sajtót a legnagyobb részben az élődíek serege foglalja le. Tollaikat fitogtató egyének érett megfontolás nélkül bíralgatnak érdeműs férfiakat, nagyzó demagógok lerángatnak érdeműs polgárokat.

Örökös és áldas nélküli harc fejlődik ki végre is, melynek gyümölcse az a szegyenletes állapot, mely nálunk lábra kapott, hogy már argumentumul a bot, biztonsági eszközül a revolver szolgál.

Az egyéni törékvések istápolása áldatlan munka; irigy, szenvedélyes harc és habarú származik és táplálkozik belőle míg a józan közönség elvégre egyszer még is öntudatra ébred s eldobja magától a szennyet, a piszkot.

Egyesek táplálkoznak a sajtó emlőjén ámitásokkal a közérdek leple alatt hű ábrándokkal ámitatják magukat, de felismerve, annál nagyobbat esnek: a közvélemény eltiporja őket.

Nem mindenkiből válhat Sima, de minden egyéni, igaztalan, a közérdek köpenye alatt folytatott küzdelem vesztő-útra vezet.

Az olcsó népszerűséget vadászó és csak mások tisztességén élő küzködésével, gyakorlatos irállal szakítani legfőbb ideje volna nálunk. Vállvetett munkássággal lássunk utána a közügyeknek, vitassuk meg a közönségnek való dolgokat, tegyük javaslatba a jó helyett a jobbat, de ne személyharcot folytassunk s akkor áldás hárul mindenekre azon együttes munkából, melyet a közigazgatás és sajtó karöltve végez.

Ujdonságok.

Szentes, 1895. augusztus 8.

— **Személyi hir.** Pallavicini Sándor őrgrof pénteken délután, hosszabb tartózkodásra a mindzent-algyői uradalmaiba leérkezett. Az őrgrof a pusztaszeri kastélyában lakik.

— **Közigazgatási bizottság.** Csongrád-vármegye közigazgatási bizottsága a f. hó 28-án, délelőtti 9 órakor tartja a havi rendes ülését a vármegyeház kistermében.

— **Hmvásárhely halottja.** A szomszéd Váshárhelynek nagy gýszája van. Kovács Ferenc kir. tanácsos, Hmvásárhely törvényhatósági bizottságának egyik elsőrangú virilis tagja és a társadalmi élet egyik oszlopa, a ref. egyház egyik legnagyobb jótévője, a f. hó 5-én reggel Tátrafüreden, hová néjével együtt csak néhány nappal ezelőtti udúlésre ment, szívészélhűdés folytán hirtelen meghalt. A távirati tudósítás városszerte nagy megdöbbenést keltett és a megilletődés és részvét általános. A város székházán, az összes közművelődési egyesületek házáin, a főgimnáziumon, melynek nagy jótévője, a takarékpénztár épületén, melynek alapítója és elnöke volt, gýszolobogók hirdetik a nagyvesztéséget, melyet elhunyt okozott. Kovács Ferenc a megyei életben már ifjú korában nagy szerepet játszott. A negyvenes évek országgyűlésein mint Klauzál Gábor kis követe (jurátusa) vett részt és ő volt az egyetlen, ki az akkori táblai ülésekről jegyzeteket készített, melyeket a mult évben saját költségén adott ki, amelyért a magyar tud. akadémia tiszteleti tagjává választotta. A hatvanas évek végén Csongrád megye alispánja, a nyolcvanas években Hmvásárhely országgyűlési képviselője volt. Benne a város, a ref. egyház, melynek kerületi világi tanácsbirája volt, a társadalom és emberiség áldozatkész férfit vesztett el.

— **A főjegyző szabadságán.** Csató Zsigmond dr. alispán — mint erről már előzetesen hirt adtunk — a f. hó 5-én hazaérkezett 4 heti furdözéséből és átvette újból hivatalos ügyei állását, amiben különben furdó kurája alatt se szünetelt egészen, miután fontosabb és sürgósebb ügyek aktáit utána küldték feldolgozásra. Az alispán után most a f. hó 7-én Cicatrix Lajos dr. vármegyei főjegyző ment pár heti szabadságra melyből a közigazgatási bizottság havi ülésére hazaérkezék.

— **Versenyárgyalás a műépítésmél.** A nagy alföldi tranzverzális műút baja — Csongrádi szakaszán létesítendő műtárgyak: hidak és átvezetek vállalkozás útján való biztosítására, a kereskedelemügyi miniszter zárt ajánlati versenyt hirdet, melynek határideje a f. hó 17-nek délelőtti 10 órája, mikorra a vállalkozni kívánók részéről a zárt ajánlatok a hirdetményben megjelölt hivataloknál benyújtandók, miután ugyanaz nap déli 12 órakor fel is fognak bontani. Az ajánlati versenytárgyalásra vonatkozó közelebbi adatokat lapunk mai számának erre vonatkozó hivatalos hirdetményében találják az érdeklődők.

— **Kossuth-kép a megyeházára.** Vármegyének törvényhatósági bizottsága — köztudomás szerint — megfestetni határozta köz-

gyűlési terme számára Kossuth Lajos arcképét. A kép immár elkészült, Vastagh György festóművész festette és le is küldte a vármegyéhez, melyet valószínűleg az októberi közgyűlésen fognak ünnepiesen leleplezni Deák Ferenc és Klauzál Gábor addig szintén elkészülő arcképeivel együtt. Volt alkalmunk látni a Kossuth-képet s mondhatjuk, hogy az Vastagh egyik legszebb alkotása.

— **Elviszik az osztálymérnökséget.** Alig pár éve, hogy a magyar államvasútak igazgatósága szentesen vasúti osztálymérnökséget létesített és ime, már elkészülnek vinni innen ezt az új hivatalt, hogy talán Váshárhelyen vagy Orosházán helyezték el. Nem tudjuk, mi lehet az oka az osztálymérnökség innen való ilyen gyors elhelyezésének, de talán nem ártana illetékes helyen lépéseket tenni arra való nézvést, hogy a vasúti igazgatóság ezt az eszmét és hagyja meg Szentesen ez osztálymérnökséget, mert nem vagyunk olyan bőviben az értelmiségnek, hogy csak néhány képzett egyén elköltöztetése is fájdalmasan ne sujtja értelmiségünket.

— **Sajtóper.** Fentartással közöltük lapunk legutóbbi számában a hihetetlennek tetsző hirt: mintha a szegedi kir. törvényszék végzésileg beszüntette volna — végtárgyalásra tüzés nélkül — a további eljárást abban a sajtóperben, melyet Novák József uradalmi ügyész indított Kovács Kálmán gyevi barát ellen. Most konstatálhatjuk, hogy magán értesülésünk félreértésen alapult a sajtóperben a további eljárás nem lett beszüntetve, — erre a kir. törvényszék jogositva sincsen — sőt ki van ez ügyben tüzve a végtárgyalás is szeptember 23-ra, mikor tehát a szegedi esküdtészeknek ismét módjában lesz csongrád megyei szenzációkkal foglalkozni.

— **Népünnepe a ligetben.** Az iparos-íjkek dalos-köre f. hó 4-ike népünnepe és nyári táncvígvalma, melyet a túl a kurcai ligetben rendeztek, csak első — délutáni részében sikerült fényesen, míg este a bekövetkezett esőzés tette meglehetősen néptelenné a zárt-kört és a néptanulmányt egyaránt. Délután azonban napugarsar, verőfényes idő kedvezett a népünnepek, mely nagy közönséget vonzott a ligetbe úgy, hogy itt 800-at haladó belépőjegy ment el. Zajos derűtséget keltet az okos tónak zöld lovon, dudaszónál történt bevonulása és nagyon tetszett a közönségnek az apró léghajók tréfas figuráinak feleresztgetése. A daloskór által előadott énekszámok szintén sok tetszést arattak.

— **Csatorna-építés.** Az alföldi tranzverzális műút városi szakaszára eső — e célra kijelölt vonalrészén, a piactértől egy felől, másfelől pedig a dr. Götzl-féle háztól kiágazóan, a kaszinó utcában a Kurcáig vonuló földött csatorna építéséhez, melyet a városi képviselet legutóbb határozott el kiépíttetni — már hozzáfogott a vállalkozó. A csatorna lejtmeretezését e hét elején eszközölte a mérnöki hivatal Novák József tanácsnok közbenjöttével és a kaszinó utcában ma már javában folyik a csatornafalazás munkája.

— **Halálözás.** Soós János volt csendőrtiszt, Beszterce város főkapitánya, kit csak imént neveztek ki erre az állásra, — mint mely részvételt halljuk — látogatába jött haza Szentesre az övéihez és itthon a f. hó 7-re viradóan meghalt. Temetése a f. hó 9-én, holnap lesz.

— **Halálösés.** Pajkosságának az áldozata lett a napokban Miskolczi Lajos 13 éves fiú. Játék közben ugyanis felmászott az udvarukon levő magas fara, honnan olyan

szerecsletlenül zuhant le, hogy szörnyethalt. Holttestét orvrendőrileg felboncolják a temetése előtt.

— **Érdekes hir.** Éjjeli csendélet címmel mindent sejtelő nagy hitvestírsi hajchíróról ad hirt a Szentesi Lap legutóbbi száma, melyet tudvalegven a szentesi könyvnyomda-részvénytársulat gyorsajtóján nyomnak. A hir elmondja: mint gálgála el egymást egy kurcparti úcai gyöngéd házaspár a mult napok egyik holdas éjszakáján, mint verte fel az ordítózásuk az úca éjjeli csendjét, mint nem mutatkozott rendőr a közelben és mint tették volna helyesen az egymást ütleggel traktáló házasaikkal, ha — a nagyvendéglőt bérlik ki házi ügyük elintézésére. Ebben a hajchíros hirben az az érdekes, hogy a benne szereplő simperitens hangon fájdalomt ki fejeződjér: a szentesi könyvnyomda részvénytársulat — munkavezetője volts hogy a jászolparti zelenyákujság — praksziból — a nagyvendéglőt ajánlja neki ügye elintézés helyéül.

— **Öngyilkosság a szomszédban.** A szomszédos Kun-szt.-Mártonban, a napokban Tóth Elemér fiatal gyógyszerész, Tóth Ernő orsz. képviselő rokona, agyonlötöte magát. Hogy mi vitte a szerecsletlent végzetes tette elkövetésére: ez iránt semmi felvilágosító irást nem hagyott hátra és hozzátartozói ezt még csak nem is sejtik.

— **Távózo tanítók.** A helybeli izraelita elemi népiskolánál tanítóvaltozások lesznek a most beköszöntő tanévr. Deutch Miksa tanítót, aki évek hosszú során át működött megelégedésre az iskolánál, betegeskedése folytán saját kérelmére nyugdíjazták és már el is költözött Szentesről Szegedre; Biró (Richtmann) Samut pedig a soproni zsidó hitközség választotta meg a napokban tanítónak és ő a megválasztást elfogadva, legközelebb már új állomáshelyére is költözik. Így a szentesi zsidó hitközségnek két új tanerőről kell, választás útján, gondoskodnia.

— **Szökevény béréslegények.** Sándor Bálint 17 éves és Virág Ferenc 15 éves cselédű pár napja elszöktek Szent Lászlórol a gazdjuktól és azóta nyomuk veszett. A rendőrség körözöti őket.

— **Talált óra a rendőrségnél.** A rendőrségnél egy darab talált arany zsebbóra és aranylán van letéiben. A magát igazolni tudó tulajdonos, jogos tulajdonát ugyanott átveheti.

Henneberg-selyem csakis akkor valódi, ha közvetlen gyáramból rendelik — fekete, fehér és színeseket 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, esikós, kokcázott, mintázottakat, damasztot s. t. b. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 mintázatban) postabér és vámentesen a hához szállítva és (csak k. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. Svájcha címzett levelekre 10 kros és levelező-lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztnek. (1)

Irodalom.

A **Vasárnapi Ujság** augusztus 4-ike száma 18 képpel s a következő tartalommal jelent meg: »Kovács Ferenc.« (Arcképpel.) Súlyom Lajosról. — Kötlemények: »Egyed.« Ilyés Bálintól. »A fecske.« »A pusztán.« Veszelei Károlytól. — »Regénytar.«: »Klári naplója-ból.« Elbeszélés. Irta Gyöngyösi Károly. (Goró Lajos rajzával); »Antifer mester csodálatos kalandjai.« Verne Gyula új regénye, franciából fordította Huszár Imre. — »Gróf Zichy Jenő és utítársai Dagesztánban.« Szádecky Lajos levele a »Vasárnapi Ujság.«-hoz. (Képpel: 1. Gr. Zichy Jenő és utítársai Dagesztánban s a hunibi fensikón, Hol Shamy letette a fegyvert; 3. Gimri, Shamyi szülő-faluja; 4. Shamyi Bariatinszki herceg előtt; a tífiszi hadi muzeumban levő festmény után, stb.) — »Déchy Mór.« (Arcképpel.) — »A Kaukázus középláncolata.« (Képpel.) — »A Genezáret tava.« — »Spanyol bika-viadal.« — »Abdul-Rahman

pasa. (Arcképpel). — »Egyiptomi utazásomból. Irta Latinovics Géza. — »A cilli gróf. (Képpel). — »A dzsohori szultán. (Arcképpel). — »A tázmánai orsóhal. (Képpel). — Irodalom és művészet, Közintézetek és egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg, stb. rendes heti rovatok.

Színház.

Ha a jutalomjátékok erkölcsi sikere olyan jó táplálék volna, mint — mondjuk — a babérleveles, füstölt kolbással körülteremtett paszylőzélék: úgy akkor a színtársulatunk legjelesebb erői is hatalmas ejtőzködésnek eredhetnének a jutalomjátékuk után, mert — az erkölcsi sikerből kikapták a részüket.

Sajna — a művészet kénytelen kenyér után is futni és a legzajosabb taps, a leglelkesebb éljenzés se ér föl e részben egy tál töltött kolbással; amiből megértheti minden ember, hogy színtársulatunk eddigi jutalmazottai — tapsot arattak ugyan bőven, de... jutalmat annál kevesebbet, vagy éppen semmit.

H. Serfőzy Etelka, Halasi, Boros Ferike, kedvencei a közönségnek; ki is érdemelték hogy azok legyenek bőven, arattak is erkölcsi sikert minden fellépésük alkalmakor bőven; — de ezzel aztán le is zárhatják a bevételi rovatukat, a követelések anyagi rubrikáját leírhatják, nem is mint kést, hanem mint bizonyosan elvesztett.

De haladjunk sorrendben.

A Bessenyei Marika vendégtájkái — mint utólag megtudtuk — szerződési célból estek és hallomásunk szerint szerződésére is vezettek. Kétszer lépett tel: egy operettnél és egy népszínműben, mindkét estén a közönség tetszésével találkozott és az igazgató mindenesetre jó akvizíciót tett a szerződésével.

Hétfnő, Halasi Béla jutalomjátékára a »Komédiánsok a táborban» című ujonnan össze fécelt operett került színpadra, nálunk ezúttal először, szeretjük hinni, hogy utólszor is.

Silány, minden mesét nélkülöző banális szöveg melyben még a humor se csillan meg, innen-onnan összelopkodott muzsika, mely untalan rég hallott operettek emlékeztet: ez a »Komédiánsok a táborban», melyben még csak egy hálás szerep se kínálkozik a szereplőknek.

Színészeink mindent megtettek, hogy ezt a fécelt művet tűrhetővé, elfogadhatóbbá varázsolják, de igekezetük jó részt kárba vesztet, amit őszintén sajnálunk.

Kedves, sikkes komédiáns volt H. Serfőzy Etelka (Agarina) és kitűnő fufangos kantinos szerepében Halasi (Kulacs.) Delli Lajos (Cicaicó), Nyitrai (Puffiáns) és Timárné (Dalóresz) szintén egyaránt jelskedtek és hálátlanok volnánk, ha ezúttal nem emlékeznék meg Iványiról (Krachl Tobias) is, aki az egyetlen jól megrajzolt epizódszerepben, a mindenbe beloknyeleskedő zsidó kövitzében jeles figurát mutatott be, valamint Erdőssőrlől (Forgács), aki most is gyönyörűen énekel.

A közönség a jutalmazottat és a többi szereplő igekezetét is lelkesen tapsolta.

Kedden Csiky Gergely »Nagy mama» című kitűnő vigjátéka ment, a címszerepben Kovácsics Saroltával, akinek játéka annyival inkább meglepett, mert hogy eddig nagyobb szerepben — mely egyéniségének megfelele — nem volt őt alkalmunk látni.

Szerémi grófnéja szeretetre méltó, kedves nagymama volt és olyan jeles alakítás, mely rászolgált a sűrű tapsra, mellyel a közönség nem is fukarkodott. Általában ez az előadás egyike volt minden tekintetben a legjobbaknak és a sikerből a főszereplők mindenike bőven kivette a részét. Boross Ferike (Mártha), Halasi (Órkényi), Delli (Ernő), Timárné (Szerafine), Nyitrai (Tódorka), Kresz Irma (Piroska), D. Licenmeyer (Karolin) és Iványi (Kosza) mind jelesen álták meg a helyüket, csupán R. Nagy Gyula (Kálmán) ritt ki a jeles összjáték keretéből nem csupán fantasztikus maszkiával, de fanyar játékaival is, mely sehogy se értette meg velünk, mint szerethetett belé egy olyan vívf kis lány, mint a Boros Ferike Márhája.

Tegnap Boross Ferike jutalomjátékául a »Vasgyáros» ment, ma pedig egy új francia bohózat: a »Kis hőrcsög» kerül színpadra.

Ezekről legközelebb.

KÖZGAZDASÁG.

Termés és gabona-készletek Amerikában. New York-ból távirják a következőket: Az aratási munkalatozok kezdete nem elégti ki a termelőket: az ősi búza hozama alig közepes, sőt egyes államokban gyenge. A farmerek egyedül a tavaszi búza eredményében biznak, a mely jó közpészerúnék ígérkezik. A gabona-készletek ismét jelentékeny mérvben csökkentek; a búza-készlet csökkent több mint 400,000, a kukorica készlet pedig 250,000 hektoliterrel. A búzárok az utóbbi napokban is eléggé száradtak voltak, a minék természetes okát a kisebb termésben és a csekélyebb mérvű kivitelben kell kutatnunk.

Az aratásról. A mult héten megindult esőzés most már az ország legnagyobb részére kiterjedt bár egyes vidékek még mindig nélkülözik az esőt. A learatott gabonaművek behordása és cséplése az eső miatt legnagyobb részt szünetel. Több helyütt zivatar is volt esővel vegyest, sőt vihart és jégesőt is jelentenek Keszthelyről, míg az ország némely részeiben, mint Maros-Vásárhely, Zomborban és Selmechánán tegnap és ma ködöt észleltek. Általános a reménykedés, hogy az ősszel érő termények, mint a burgonya és kukorica, jól fognak fizetni és helyrehozzák a gabonaművekben némi leg bekövetkezett terméshányat.

Laptulajdonos és felelős-szerkesztő: Dr. Mátffy Ferenc

Társ-szerkesztő: Bánfalvi Lajos.

Haszonbérbe kiadó föld.

Sz. 11. Juliánának a derekegyházi oldalon levő, Sz. 11. Bálint-féle földje haszonbérbe kiadó. Értekezhetni a tulajdonossal III. t. 248. sz. a. lakásán.

Hirdetmény.

A szentesi 13630 sz. tjkben 8942 hrszám alatti ingatlan osztatlan haszonélvezetének özv. Csakó Jánosné illető 1/2 része az 1895. évi október 1-től 1896. szept. 30-ig terjedő évre 1895. évi augusztus hó 10-én, délután 3 órakor Bolyó Kálmán kir. közjegyző irodájában általam megtartandó árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, bérbe fog adni, mire árverezni szándékozik ezennel meghivatnak.

Dr. Purjesz János,
zárgondnok.

1166 v. 1895. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szentesi kir. járásbírószág 1895. évi 1474. számú végzése következtében dr. Haasz Soma ügyvéd által képviselt *Bánfalvi takarékpénztár* javára *Purjesz Mór, Goldmann Ignác és neje* ellen 300 frt s jár. erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás útján felülöglalt és 933 forintra becsült és Purjesz Mór szentesi lakosnál összeírt lovak, kocsi és más tárgyakból álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a szentesi kir. járásbírószág 7151/1895. számú végzése folytán 300 frt tökékövetelés, ennek 1894. évi dec. 15-ik napjától járó 6 százalékos kamatai és eddig összesen 51 frt 05 krban bíróság már megállapított költségek erejéig Szentesen, I. r. alp. Purjesz Mór lakásán leendő eszközésére 1895. évi aug. hó 13-ik napjának délelőtti 8 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozik oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Kelt Szentesen, 1895. évi július 29.

VÉGH SÁNDOR,
kir. jbirosági végrehajtó.

35395.

sz. Kereskedelemügyi m. kir. miniszter.

1.

Árlejtési hirdetmény.

A Duna-Tisza-Körös közti alföldi transversális műút baja-csongrádi szakaszán szükséges **hidak és átvezetek** építése 24663 frt 78 kr költség-összeg erejéig engedélyeztetvén, ezen munkák biztosítása céljából f. évi **augusztus hó 17-ik napján déli 12 órakor** a kereskedelemügyi minisztérium I/B. osztályának helyiségében (Albrecht-út 1 sz.) zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

A műtárgyak következő helyeken lesznek építendőek, u. m.:

0—29 km. közt egy darab 4-0 m. nyílású boltozott hid 2784 frt 44 kr.

29—58 km. közt egy darab 2-0 m. nyílású vas-felszerkezetű hid 1279 frt 52 kr.

87—116 km. közt hat darab 2-0—6-0 m. nyílású vas-felszerkezetű hid 13595 frt 60 kr.

116—144 km. közt hat darab 1-5—2-5 m. nyílású vas-felszerkezetű hid 7004 frt 22 kr.

Összesen 24663 frt 78 kr. költséggel.

Ajánlatok úgy az összes munkákra, valamint külön-külön a fentebb említett egyes útszakaszokon végzendő műtárgy-építkezésekre is elfogadtnak.

Az engedélyezett költség-összeg után számítandó 5%-os bántapénznek a m. kir. állampénztárnál való letétét igazoló nyugtával ellátott ajánlatok a kitűzött nap délelőtti 10 órájáig a kereskedelemügyi minisztérium segédhivatali igazgatóságánál nyujtandók be. Az építendő műtárgyakra vonatkozó műszaki műveletek, általános és részletes határozatok a kereskedelemügyi minisztérium I. B/3. ügyosztályában (Albrecht-út 1. sz.) a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők. Az ajánlatok felbontásánál ajánlást tevők jelen lehetnek.

Budapesten, 1895. július hó 29-én.

Kereskedelemügyi m. k. miniszter.